

**RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHINING
DOLZARB MUAMMOLARI VA YECHIMLARI**

22-23.04.2024

<https://phoenixpublication.uz/>

**ZAMONAVIY SHAROITLARDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI
OSHIRISHDA TAYM MENEJMENTNING O'RNI**

Musayeva Jamila Karomatovna

*Buxoro muhandislik -texnologiya instituti katta oqituvchisi, Buxoro shahri,
jmk_1973@mail.ru*

Arabov Abubakir Akram o'g'li

Buxoro muhandislik -texnologiya instituti talabasi, imkon56@gmail.com

**РОЛЬ ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТА В ПОВЫШЕНИИ ЭФФЕКТИВНОСТИ
УПРАВЛЕНИЯ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ**

Мусаева Джамиля Кароматовна

*Старший преподаватель Бухарского инженерно-технологического института,
город Бухара, jmk_1973@mail.ru*

Арабов Абубакир Акрам угли

Студент Бухарского инженерно-технологического института

**THE ROLE OF TIME MANAGEMENT IN INCREASING MANAGEMENT
EFFICIENCY IN MODERN CONDITIONS**

Musayeva Jamilya Karomatovna

*Senior lecturer at Bukhara Engineering and Technology Institute, Bukhara city,
jmk_1973@mail.ru*

Arabov Abubakir Akram ugli

Student of the Bukhara Institute of Engineering and Technology

Bugungi kunda iqtisodiy muhitdagi o'zgarishlar sur'ati va noaniqlik darjasini o'sib borayotganligi sababli, zamonaviy tashkilotning dinamik o'zgaruvchan muhitga tezda javob berishga bo'lgan ehtiyoji ortib bormoqda. Boshqaruv jarayonida doimiy ravishda tashkilotni boshqarishning har qanday darajasida mehnat jarayonlarining samarasizligi bilan bog'liq tahidilar paydo bo'ladi. [1]

Hozirgi vaqtida har bir menejer o'z vaqtini va tashkilot xodimlarining vaqtini eng qisqa vaqt ichida va eng kam xarajat bilan o'z maqsadlariga erishadigan tarzda tashkil etishga [2] intilishi kerak. Bu muammolar nazariy yondashuvlar va vaqtini boshqarishning amaliy usullari asosida muvaffaqiyatli hal qilinmoqda.

Zamonaviy sharoitlarda "Vaqtni boshqarish" nomi vaqtini tashkil etishga ilmiy yondoshish, har kuni rejalashtirish [3] va vaqtini maksimal samaradorlik [4] bilan taqsimlash qobiliyatini anglatadi.

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHINING DOLZARB MUAMMOLARI VA YECHIMLARI

22-23.04.2024

<https://phoenixpublication.uz/>

Vaqtni boshqarish sizga ish vaqtini boshqarish, biznes jarayonlarining [5] barcha bosqichlarida mehnat xarajatlarni rejalashtirish [6], tashkil etish va baholash va tashkiliy xarajatlarni minimallashtirish [7] imkonini beradi. Pareto printsipiga ko'ra , barcha harakatlarning atigi 20 foizi kerakli natijaning 80 foiziga olib keladi. Binobarin, xodimlarning vaqtidan foydalanish barcha asosiy [8] sa'y-harakatlarni tashkilot samaradorligining 80% o'sishini ta'minlaydigan 20% faoliyatga yo'naltiradigan tarzda oqilona bo'lishi kerak. Vaqtini boshqarish [9] zarurati hozirgi vaqtda quyidagi omillar [10] bilan bog'liq:

- tashqi muhitdagi o'zgarishlarning tez sur'ati;
- jahon iqtisodiyoti va bozor konyunkturasining beqarorligi;
- kamdan-kam istisno emas, balki odatiy holga aylangan o'zgarish va innovatsiyalarga doimiy ehtiyoj;
- tashkilot qiyamatidagi nomoddiy aktivlar va tashkilotning faoliyat sohasi bilan bevosita bog'liq bo'lgan boshqa tarkibiy qismlarning ulushini oshirish.

Bularning barchasi xodimlarga katta vakolatlar berishni, hal qilinishi kerak bo'lgan vazifalar sonini doimiy ravishda ko'paytirishni, mustaqil qarorlar qabul qilish va o'z faoliyatini rejalashtirish [11] imkoniyatini ta'minlashni talab qiladi.

Vaqtni boshqarish ham menejer, ham ijrochi uchun zarurdir, chunki u ilg'or texnologiyalardan [12] foydalanish, tashkilotning umumiy maqsadlariga erishish uchun shaxsiy samaradorlikni [13] oshirish imkonini beradi. Zamonaviy sharoitda vaqtini boshqarish har qanday muvaffaqiyatli kompaniya [14] faoliyatining ajralmas qismi hisoblanadi. Vaqtini boshqarish [15] deganda vaqtini tashkil qilish va undan foydalanish samaradorligini [16] oshirish texnologiyasi [17] tushuniladi.

Vaqtni boshqarishga aniq vazifalar, loyihamalar [18] va maqsadlarni amalga oshirish uchun ishlatiladigan bir qator ko'nikmalar, vositalar [19] va usullar yordam berishi mumkin, xususan: rejalashtirish, taqsimlash, maqsadlarni belgilash, vakolat berish, vaqtini tahlil qilish [20], monitoring, tashkil etish, ro'yxatga olish va ustuvorliklarni belgilash. Dastlab, menejment faqat biznes [22] yoki mehnat faoliyati bilan bog'liq edi, ammo vaqt o'tishi bilan bu atama bir xil asosga ega bo'lgan shaxsiy faoliyatni qamrab oldi. Vaqtini boshqarish tizimi - bu jarayonlar, vositalar [23] , usullar va usullarning kombinatsiyasi bo'lib, har qanday loyihami ishlab chiqishda zaruratdir, chunki u loyihami [24] yakunlash vaqtini hisoblanadi va loyiha hajmini belgilaydi.

Vaqtni boshqarishning quyidagi asosiy tamoyillari belgilanadi.

Mashaqqatli mustaqil ish. Menejer faqat o'z vaqtini tashkil etishning yuqori sifatli, samarali tizimini [25] ishlab chiqishi mumkin. Faqat menejerning o'zi tegishli yechimni tanlashi va uni ehtiyojlariga mos ravishda qayta qurishi [26] mumkin.

Yechimning individualligi. Shaxsiy vaqtini tashkil qilishda umumiy qoidalar emas, balki menejer o'zi uchun topadigan individual uslub muhim ahamiyatga [27] ega. Shuning uchun insonning temperamenti, hissiy afzalliklari, tanasining bioritmlari, ish maqsadlari va boshqalar kabi parametrlarni aniqlash juda muhimdir.

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHINING DOLZARB MUAMMOLARI VA YECHIMLARI

22-23.04.2024

<https://phoenixpublication.uz/>

O'z samaradorligini kuzatish zarurati. Vaqt ni hisobga olgan holda vaqt ni behuda sarflash daqiqalarini aniqlash va uning yashirin zaxiralarni [28] topish mumkin. Olingan ma'lumotlarni tahlil qilishda [29] G'arb vaqt ni boshqarish texnologiyalarida bo'lgani kabi, rejalashtirilgan narsa bilan erishilganini emas, balki maksimal mumkin bo'lgan narsa bilan solishtirish usulidan [30] foydalanish tavsiya etiladi.

Samaradorlikka yo'naltirilgan fikrlash. Fikrlashning bevosita o'zgarishi muhim ahamiyatga ega. Samarali bo'lмаган jarayonlarni aniqlash va ularni yaxshilashni o'ргangan, samaradorlikni optimallashtirish [31] va oshirishga intilayotgan shaxs mavjud usullarni qo'llashi, ularni o'z ehtiyojlariga moslashtirishi yoki o'zini rivojlantirishi mumkin. Vaqt ni va shaxsiy ishni tashkil etishning texnik usullari [32] va ularni hayotga bevosita tatbiq etish aynan texnologiyadir [33]. Ongda o'zgarish sodir bo'lgach, u har qanday faoliyat turida ishlay boshlaydi va natija bera boshlaydi.

Samaradorlik zahiralarining erishish mumkinligi va tiganmasligi. Samaradorlik [34], rivojlanish va o'z-o'zini takomillashtirish zahiralariga nafaqat real erishish mumkin, balki potentsial [35] tiganmas, degan taxminga asoslanib, zaruriy yechimni izlash va zarur usulni ishlab chiqish [36] sof taktik masalalar va aniq hal qilinadi:

Birinchi element - samaradorlik [37] muvaffaqiyatni ham o'z ichiga oladi. Ushbu bosqichda maqsadga erishish uchun qaysi yo'lni tanlash kerakligi aniqlanadi.

Ikkinci element - bu texnologiya [38], bu bizga eng muvaffaqiyatli yechimlarni topish imkonini beradi. Vaqt ni boshqarish tizimining ushbu elementi bir qator boshqa, juda murakkab fanlarni ko'rib chiqishni talab qiladi. Masalan, biznes TRIZ (ixtirochilik muammolarini hal qilish nazariyasi) va boshqaruv kurashi. Ushbu texnologiyalar strategiya [37] bilan chambarchas bog'liq bo'lib, ular strategik qarorlar qabul qilish va shaxsiy strategiya sohasida vositalar to'plamini taqdim etadi.

Vaqt ni boshqarish tizimining uchinchi elementi - bu strategiya. Ushbu bosqichda strategik va taktik maqsadlar aniqlanadi va ularga erishish algoritmi o'ylab topiladi.

Tizimning to'rtinchchi elementi falsafadir. Vaqt ni boshqarish kontekstida "falsafa" so'zi "nima uchun?" degan savolga javobni anglatadi. Nima uchun boshqalarni emas, balki aynan shu maqsadlarni qo'ygan?

Yuqorida muhokama qilingan yondashuvlarga asoslanib, biz vaqt ni boshqarish quyidagi xususiyatlar bilan tavsiflangan tizim [38] degan xulosaga kelishimiz mumkin:

- mehnat unumdorligini oshirishga qaratilgan;
- vaqtinchalik jarayonlarni barcha belgilangan shartlar va cheklov larga javob beradigan mantiqiy tashkil etilishiga erishish bilan uyg'unlashtirishning yangi noyob usullari va vositalarini qo'llash va ishlab chiqishga [38] asoslanadi;
- alohida xodimlar va tashkilot uchun maqsad va vazifalar ierarxiyasini yaratishni o'z ichiga oladi, ularning amalga oshirilishi ishlab chiqarish operatsiyalarini vaqtincha joylashtirish bilan bog'liq;
- rejalashtirish, shuningdek, rejalarni bevosita amalga oshirish va tuzatish shaklida amalga oshiriladi.

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHINING DOLZARB MUAMMOLARI VA YECHIMLARI

22-23.04.2024

<https://phoenixpublication.uz/>

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Послание Президента Республики Узбекистан Шавката Мирзиёева Олий Мажлису и народу Узбекистана. 20.12.2022
2. Karomatovna M. J. WAYS TO INCREASE THE INVESTMENT POTENTIAL OF THE REGION IN MODERN CONDITIONS //Journal of Advanced Scientific Research (ISSN: 0976-9595). – 2023. – Т. 3. – №. 2. View of WAYS TO INCREASE THE INVESTMENT POTENTIAL OF THE REGION IN MODERN CONDITIONS (sciencesage.info)
3. Musayeva J. K. O ‘ZBEKISTON IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA AKTIVLARNI BOSHQARISHNING O ‘RNI VA ROLI //Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2023. – Т. 3. – №. 4. – С. 554-564.
4. Karomatovna M. J. IMPACT OF ENTERPRISE ASSET MANAGEMENT ON THE PROCESSES OF GLOBALIZATION IN THE ECONOMY OF UZBEKISTAN //British View. – 2023. – Т. 8. – №. 5. View of IMPACT OF ENTERPRISE ASSET MANAGEMENT ON THE PROCESSES OF GLOBALIZATION IN THE ECONOMY OF UZBEKISTAN | British View
5. Musaeva J. K., Khalilova M. A. FEATURES OF INVESTMENT PROCESSES OF THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMY OF UZBEKISTAN IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION //Academia Science Repository. – 2023. – Т. 4. – №. 04. – С. 618-628. <https://wos.academiascience.org/index.php/wos/article/view/3763/3615DOI>: <https://doi.org/10.17605/OSF.IO/BGTE7>
6. Mukhsinov B., Yuldasheva S. Jamila Musaeva International journal of advanced science and technology vol. 29, no. 5, (2020) //issn. – 2005. – Т. 4238. – С. 1922-1926.
7. Мусаева Ж. К., Халилова М. А. КОРХОНАЛАРНИНГ АСОСИЙ КАПИТАЛИНИ БАҲОЛАШ ВА УЛАРДАН САМАРАЛИ ФОЙДАЛАНИШ ЙЎНАЛИШЛАРИ //Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2022. – Т. 2. – №. 4. – С. 200-217.
8. Мусаева Ж. К. ОЦЕНКА ОСНОВНОГО КАПИТАЛА ПРЕДПРИЯТИЙ И ОСНОВНЫЕ ПУТИ ИХ ЭФФЕКТИВНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ //Журнал Инновации в Экономике. – 2022. – Т. 5. – №. 3.
9. Karomatovna M. J. Efficiency of introducing innovative approaches in higher education in uzbekistan //Web of Scientist: International Scientific Research Journal. – 2022. – Т. 3. – №. 4. – С. 1266-1275.
10. Мусаева Ж. К., Халилова М. А. РОЛЬ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ В УСТОЙЧИВОМ РАЗВИТИИ ОБЩЕСТВА //ББК 65.0501 А 43. – 2022. – С. 283.
11. Мусаева Ж. К. РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ ВА ТАЪЛИМДА РИВОЖЛАНИШ ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ //Архив научных исследований. – 2022. – Т. 2. – №. 1.

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHINING DOLZARB MUAMMOLARI VA YECHIMLARI

22-23.04.2024

<https://phoenixpublication.uz/>

12. Мусаева Ж. К. РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РАЗВИТИИ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА //ББК 65.0501 А 43. – 2022. – С. 288.

13. Мусаева Ж. К. САНОАТ КОРХОНАЛАРИДА АСОСИЙ КАПИТАЛДАН САМАРАЛИ ФОЙДАЛАНИШ ЙЎЛЛАРИ //Журнал Инновации в Экономике. – 2021. – Т. 4. – №. 6.

14. Karomatovna M. J. MAIN DIRECTIONS OF DEVELOPMENT OF LIGHT INDUSTRY ENTERPRISES IN UZBEKISTAN IN THE CONDITIONS OF ECONOMIC GLOBALIZATION //Galaxy International Interdisciplinary Research Journal. – 2021. – Т. 9. – №. 12. – С. 1434-1441.

15. Karomatovna M. J. Economic thoughts in the works of alisher navoi and their role in the development of society //ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL. – 2021. – Т. 11. – №. 1. – С. 1524-1531.

16. Мусаева Ж. К. Роль цифровой трансформации в развитии экономики Узбекистана. – 2021.

17. Мусаева Ж. К., Шарипова М. М. Информационная безопасность–важное условие цифровой экономики. – 2021.

18. Мусаева Ж. К. Тенденции развития цифровой экономики и образования в Узбекистане //Современные проблемы социально-экономических систем в условиях глобализации. – 2021. – С. 246-250.

19. Мусаева Ж. К., Шарипова М. М. INFORMATION SECURITY IS AN IMPORTANT CONDITION FOR THE DIGITAL ECONOMY //Тенденции экономического развития в XXI веке. – 2021. – С. 323-326.

20. Мусаева Ж. К., Алимова Д. Д. ОСОБЕННОСТИ И РОЛЬ РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА В ЭКОНОМИКЕ УЗБЕКИСТАНА //ЖУРНАЛ АГРО ПРОЦЕССИНГ. – 2020. – Т. 2. – №. 1.

21. Karomatovna M. J., Rustambek R. BILIMLARGA ASOSLANGAN RAQAMLI IQTSODIYOTNI RIVOJLANTIRISH OMILLARI //САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ. – 2021. – С. 505.

22. Мусаева Ж. К. Факторы развития наукоемкой цифровой экономики. «Проблемы и перспективы занятости в условиях развития цифровой экономики». Международная научно-практическая конференция. Самарканд, октябрь, 2021.

23. Мусаева Ж. К. Значение финансово-валютных операций в развитии экономики Узбекистана //Научно-практические исследования. – 2020. – №. 3-2. – С. 40-44.

24. Мусаева Ж. К. Цифровая экономика как залог будущего развития- " Цифровая экономика: новый Узбекистан через новые технологии, платформы и бизнес-модели Цифровая экономика: новый этап в развитии нового Узбекистана новыми технологиями"-Материалы междуна-роднойнаучно практической конференции //Ташкент: Таджикот. – 2020.

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHINING DOLZARB MUAMMOLARI VA YECHIMLARI

22-23.04.2024

<https://phoenixpublication.uz/>

25. Мусаева Ж. К., Жумаева Д. Х. Особенности анализа основных фондов и инвестиций на предприятиях //Бенефициар. – 2019. – №. 52. – С. 7-10.
26. Мусаева Ж. К. РОЛЬ ФИНАНСОВО-ВАЛЮТНЫХ ОПЕРАЦИИ В РАЗВИТИИ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА //СОВРЕМЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ СИСТЕМ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ. – 2019. – С. 152-156.
27. Musaeva J. K., Elmurodov S. S., Yuldasheva S. N. ROLE OF CURRENCY RELATIONS IN THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMY OF UZBEKISTAN //Бенефициар. – 2019. – №. 44. – С. 22-25.
28. Мусаева Ж. К., Халилова М. ОСОБЕННОСТИ И РОЛЬ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ ЭТИКИ ПРОТИВ ГМО В СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОМ РАЗВИТИИ УЗБЕКИСТАНА //ББК 65.0501 А 43. – 2019. – С. 64.
29. Мусаева Ж. К. РОЛЬ ИНВЕСТИЦИЙ В ЭКОНОМИКЕ УЗБЕКИСТАНА //Интернаука. – 2019. – №. 9-1. – С. 76-78.
30. Мусаева Ж. К. ОСОБЕННОСТИ И НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ ЛЕГКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ УЗБЕКИСТАНА В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ //СОВРЕМЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ СИСТЕМ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ. – 2019. – С. 279-284.
31. Мусаева Ж. К. ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ СТИМУЛИРОВАНИЕ КАЧЕСТВА НА ПРЕДПРИЯТИЯХ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ //Интернаука. – 2018. – №. 22-1. – С. 63-65.
32. Мусаева Ж. К. РОЛЬ УПРАВЛЕНИЯ В РАЗВИТИИ ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ОТНОШЕНИЙ //Инновационное развитие. – 2017. – №. 4. – С. 70-71.
33. Мусаева Ж. К. СТРАТЕГИЯ И ПОТЕНЦИАЛ РАЗВИТИЯ ПРОИЗВОДСТВА //Ученый XXI века. – 2017. – С. 80.
34. Мусаева Ж. РОЛЬ ФИНАНСОВОГО УЧЕТА В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСАМИ //Відповідальний за випуск. – 2017. – С. 30.
35. Мусаева Ж. К. ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО АНАЛИЗА В РАЗВИТИИ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА. – 2017.
36. Мусаева Ж. К., Халилова М. А., Мусаева А. К. СОВРЕМЕННЫЙ МЕХАНИЗМ СТИМУЛИРОВАНИЯ КАЧЕСТВА НА ПРЕДПРИЯТИЯХ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ //Вопросы экономических наук. – 2015. – №. 1. – С. 17-18.
37. Халилова М., Мусаева Ж., Бухара Р. У. ИННОВАЦИОННЫЕ ФОРМЫ ОБУЧЕНИЯ И ИХ ОСОБЕННОСТИ.
38. Артикова Д. М., Юлдашева С. Н., Мусаева Ж. К. Роль предпринимательства, управления в совершенствовании экономического механизма хозяйствования //Економіка і управління національним господарством. – 2013. – №. 9. – С. 65.